

Original Article / Araştırma Makalesi

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTEYE UYUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Examination of the University Adjustment Level of the First-Year Students of the Faculty of Nursing

Ayşegül SAVAŞAN¹ Meltem MERİÇ²

¹Yakın Doğu Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Lefkoşa KKTC

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara

Geliş Tarihi / Received: 23.12.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 01.11.2021

ÖZ

Araştırmanın amacı; Hemşirelik Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir. Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmanın örneklemini 105 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Birey Tanıtım Formu ve Üniversite Yaşamı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Dönemin sonunda öğrencilerin toplam uyum, üniversite ortamına uyum ve karşı cinsle ilişkiler puanlarının arttığı; ilçe ve kasabada yaşayanlarda, lisede iyi eğitim aldığı düşünülürken, üniversite yaşamından memnun olan öğrencilerde toplam uyum puanının daha yüksek olduğu ve üniversiteyle ilgili ön araştırma yapan öğrencilerin dönemin sonunda toplam uyum puanlarının arttığı bulunmuştur. Ayrıca, hemşirelik ve fotoğrafçılık kulübüne üye olan öğrencilerin toplam uyum puanının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sonuçlar öğrencilerin sosyal aktivitelere ve öğrenci kulüplerine katılmaları için teşvik edilmesinin önemine işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, Öğrenci, Üniversiteye uyum.

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the university adjustment levels of the first year students of the Faculty of Nursing and the influencing factors. The sample of this descriptive study consisted of 121 students who agreed to participate in the study. The data of the study were collected using the individual information form and the University Life Scale. At the end of the term, it was found that students' total adjustment, adjustment to the university environment and relationships with the opposite sex increased. It was found that the total adjustment score was higher in those who thought they had a good education in high school and were satisfied with university life, and the total adjustment scores of the students who made a preliminary research about the university increased at the end of the term. In addition, it was found that the total adjustment score of the students who are members of the nursing and photography club was higher. The results point to the importance of encouraging students to participate in social activities and student clubs.

Keywords: Nursing, Student, University adjustment.

GİRİŞ

Karşılaşılan yeni bir duruma karşı geliştirilen dengeyi koruma ya da yeniden sağlama çabası uyum olarak nitelendirilebilir. Roy uyumu, bireyin kendisi ve çevresinde meydana gelen değişimlere ayak uydurma çabası olarak tanımlamaktadır (Allgood, 2014). Uyum, insanoğlunun her döneminde karşı karşıya kaldığı, dengenin tekrar kurulmaya sağlanmasına çalışılan doğal bir süreçtir. Üniversite yaşamı, insanların çoğu zaman bulunduğu ve alışageldiği ortamından ayrıldığı, yeni arayışlar içinde olduğu, akran çevresinin değişimi aileden ayrılma gibi nedenlerle bir gelişim ve değişimin yaşandığı önemli bir dönemdir (Labrague, McEnroe-Petite, Al Amri, Fronda, ve Obeidat, 2018). Bu dönemde uyumun sağlanması ya da sürdürülmesi, öğrencilerin yaşamında kilit öneme sahiptir. Deneyimleyecekleri her bir olay, uyumu güçlendireceği gibi, uyumsuzluğun olmasına da neden olabilir.

Gençlerin yaşamlarında üniversitenin ilk yıllarında olmak, yeni bir başlangıca adım olmakla birlikte, belirsizlikleri de içinde barındırır. Çevrenin değişmesi, aileden uzak olma, yalnız yaşama ya da kalabalık bir grupta yaşama, sorumlulukların artması, bazı değerlerin farkına varma, sorgulamaya başlama gibi birçok uyaran öğrencilerin daha çok uyum çabası içinde olmalarını gerektirmektedir (Laura, Aidas, ve Neringa, 2012). Birçok öğrenci başarılı bir uyum süreci geçirebileceği gibi, birçoğu da bu sürece uyum sağlayamadığından akademik performans kaybı yaşayabilmektedir. Yapılan çalışmalarda, uyumsuzluk yaşayan öğrencilerin yalnızlık, depresyon, sosyal ilişki kurmada güçlük gibi sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir (Lyrakos, 2012; Sapranaviciute, Perminas, ve Kavaliauskaite, 2011)

Hemşirelik öğrencileri, akademik hayatlarının ilk yıllarından itibaren yoğun bir müfredata sahiptirler. Teorik derslerin yoğunluğu, üniversiteye uyum sürecine olumlu katkı sağlayan sosyal yaşama daha az zaman ayırmalarına neden olabilir (Beydağ Gündüz ve Özer, 2008). Teorik derslerinin yanı sıra ilk kez hastane deneyimi yaşamak, hasta bakımına katılmak, hastanın sorunlarıyla nasıl baş edeceğini bilememek gibi endişeli hissedecekleri birçok durumla karşılaşabilirler. Tüm bunlar hemşirelik öğrencilerinin hem akademik hem de klinik ortamlarda uyum sorunu yaşamasına neden olabilir. Dolayısıyla yalnızlık, depresyon, sosyal ilişki kurmada güçlük gibi sorunlar nedeniyle okulu bırakma, okula devamsızlık gibi sorunlarla karşılaşılabilir. Bu sorunlar hemşirelik eğitiminin gereklerini yerine getirememeye neden olabilir (Atay ve Yılmaz, 2011). Dolayısıyla da hemşirelik öğrencilerinden beklenen rollerin yerine getirilmemesine yol açabilir. Hemşirelerin rol ve işlevlerini (bakım verici, koruyucu-gözetici ve savunucu, yönetici, rahatlatıcı, eğitici ve danışmanlık) öğrencilik döneminden itibaren öğrenmeleri beklenmektedir (Erdemir, 1998). Öğrencilik yıllarında temeli atılan meslek

bilinciyle yeterince donanmış olarak çalışma yaşamına atılmaları, hemşirelik mesleğini de olumlu yönde etkileyecektir (Beydağ vd., 2008). Bu nedenle öğrencilerin yaşayabilecekleri uyum durumlarını belirlemenin; hem oluşabilecek sorunların önüne geçilmesine yardımcı olması hem de var olan uyum çabalarını desteklemek için bir fırsat olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı Hemşirelik Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmanın evrenini bir üniversitenin Hemşirelik Fakültesinde 2019-2020 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören 172 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmış, ancak araştırmaya katılmayı kabul eden 105 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

Çalışma verilerini toplamak amacıyla Birey Tanıtım Formu ve Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ) kullanılmıştır. Veriler toplanmadan önce toplam 10 öğrenciye ön uygulama yapılmış, sorularda anlaşılmayan noktalar düzenlenmiştir. Ön uygulamaya katılan öğrenciler araştırma örneklemine dâhil edilmemiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından çalışmanın amacı ve formun nasıl doldurulacağı açıklandıktan sonra, öğrencilerden Bilgilendirilmiş Olur alınarak, sınıf ortamında toplanmıştır. Formlar, 2019-2020 öğretim yılının güz döneminin başında ve sonunda olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Öğrencilerin formları doldurmaları 10-15 dakika sürmüştür.

Birey Tanıtım Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan Birey Tanıtım Formu bireylerin sosyodemografik özellikleri, sosyal alışkanlıkları ve üniversite yaşamlarını içeren 16 sorudan oluşan bir formdur.

Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ)

Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversite yaşamına uyum düzeylerini, üniversiteye uyumun farklı yönleri ile ölçmek amacıyla geliştirilen ÜYÖ 48 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler “bana hiç uygun değil (1)” ile “bana tamamen uygun (7)” arasında değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 48, en yüksek puan 336 olup; yüksek puanlar uyumu, düşük puanlar ise uyumsuzluğu göstermektedir. Ölçek üniversite ortamına uyum, duygusal uyum, kişisel uyum, karşı cinsle ilişkiler, akademik uyum ve sosyal uyum alt ölçeklerinden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.91’dir (Aladağ, Kağnıcı, Tuna, ve Tezer, 2003). Bu çalışmada ÜYÖ toplam güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha 0.88 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin analizinde SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Yüzdeler, aritmetik ortalama, standart sapma, normal dağılım gösterip göstermediğine göre t-testi, varyans analizi, Mann whitney-U, Kruskal wallis testleri kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde önemlilik seviyesi $p < 0.05$ değeri kabul edilmiştir.

Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 23.01.2020 tarih ve 2020/76-990 sayılı ile etik kurul onayı ve çalışmanın yapıldığı Hemşirelik Fakültesi'nden gerekli kurum izni alınmıştır. Birey Tanıtım Formunda araştırmanın amacı, araştırmadan elde edilecek bilgilerin gizli tutulacağı ve araştırmanın gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Ayrıca, ÜYÖ'nün çalışmada kullanılması için izin alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.38 ± 1.47 olup, %58.1'i kadın, %41.9'u erkektir. Öğrencilerin annelerinin % 33.3'ü, babaların ise %31.4'ü ilköğretim mezunuydu. Öğrencilerin %31.4'ünün en uzun yaşadığı yerin büyükşehir olduğu, %37.1'inin şuan evde arkadaşlarıyla kaldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %35.1'inin kardeş sayısı 2-3 arasında olup, %53.32'ü lisede iyi eğitim aldığını düşünmektedir. Öğrencilerin %59'u okuduğu bölümle ilgili ön araştırma yapmış, %82.9'u üniversite yaşamından memnun olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %77.1'inin üniversite kulüplerine üye olduğu ve %62.9'unun sigara kullanmadığı belirlenmiştir (Tablo 1). Öğrencilerin %65.7'sinin üniversitenin hemşirelik kulübüne üye olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	61	58.1
	Erkek	44	41.9
Yaş grubu ($X \pm SD = 19.38 \pm 1.47$)	17-19 yaş	67	63.8
	20 yaş ve üzeri	38	36.2
En uzun yaşanan yer	Büyükşehir	33	31.4
	İl	25	23.8
	İlçe-kasaba	29	27.6
	Köy	18	17.1
Kaldığı yer	Üniversite yurdunda	28	26.7
	Evde arkadaşlarla	39	37.1
	Evde ailem ile	23	21.9
	Diğer	15	14.3
Anne eğitim durumu	Okur-yazar değil	16	15.2
	Okur-yazar	2	1.9
	İlkokul mezunu	22	21.0
	İlköğretim mezunu	35	33.3
	Lise mezunu	27	25.7
	Fakülte/yüksekokul	3	2.9

Baba eğitim durumu	Okur-yazar değil	1	6	21	33	29	1.0	5.7	20.0	31.4
	Okur-yazar	13	2				27.6	12.4	1.9	
	İlkokul mezunu									
	İlköğretim mezunu									
	Lise mezunu									
	Fakülte/yüksekokul									
	Yüksek lisans/doktora									
Kardeş sayısı	Yok	3	34	37	31		2.9	32.4	35.2	29.5
	1 kardeşi var									
	2-3 kardeşi var									
	4 ve üzeri									
Lisede iyi eğitim aldığını düşünme durumu	Evet	34	56	15			32.4	53.3	14.3	
	Kısmen									
	Hayır									
Üniversiteyle ilgili ön araştırma yapma durumu	Evet	62	43				59.0	41.0		
	Kısmen									
Üniversite yaşamından memnuniyet durumu	Evet	87	18				82.9	17.1		
	Kısmen									
Üniversite kulüplerine üyelik durumu	Evet	81	24				77.1	22.9		
	Hayır									
Sigara kullanma durumu	Evet	39	66				37.1	62.9		
	Hayır									
Toplam		105					100.0			

Tablo 2. Öğrencilerin Üye Oldukları Kulüplere Göre ÜYÖ Sontest Toplam Puanlarının Dağılımı

Kulüpler	n	%	X±SD	t	p	
Hemşirelik	Evet	69	65.7	251.96±38.51	2.044	0.04
	Hayır	36	34.3	238.94±26.18		
Fotoğrafçılık	Evet	18	17.1	262.89±29.4	2.070	0.04
	Hayır	87	82.9	244.31±35.6		
Spor kulüpleri	Evet	18	17.1	251.67±31.42	-0.258	0.79
	Hayır	87	82.9	246.63±36.04		
Diğer kulüpler	Evet	20	19.0	256.35±34.41	1.228	0.22
	Hayır	85	81.0	245.41±35.26		

Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre ÜYÖ öntest toplam puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde; en uzun yaşanan yer ve lisede iyi eğitim aldığını düşünme durumu açısından gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Sosyodemografik özelliklerine göre ÜYÖ sontest toplam puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde ise, en uzun yaşanan yer, lisede iyi eğitim aldığını düşünme, üniversiteyle ilgili ön araştırma yapma, sigara kullanma ve üniversite yaşamından memnuniyet açısından gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre ÜYÖ Öntest Sontest Toplam Puan Ortalamalarının Dağılımı

		Öntest		Sontest	
		X	t / F p	X	t / F p
Cinsiyet	Kadın	242.25±35.74	t=0.734	252.66±34.69	t=1.787
	Erkek	237.23±32.91	0.46	240.34±35.03	0.07
Yaş grubu	17-19 yaş	239.12±32.66	t=-0.402	245.81±34.87	t=-0.651
	20 yaş ve üzeri	241.95±37.94	0.68	250.47±36.05	0.51
En uzun yaşanan yer	Büyükşehir	239.06±31.24	F=3.170	254.48±30.38	F=5.892
	İl	232.84±38.55	0.02	239.16±30.18	0.00
	İlçe-kasaba	255.24±29.11		261.48±30.53	
	Köy	227.94±36.43		223.72±43.5	
Kaldığı yer	Üniversite yurdunda	237.39±34.76	F=0.342	257.43±33.68	F=2.086
	Evde arkadaşlarla	239.97±33.99	0.79	238.72±31.63	0.1
	Evde ailemle	238.52±38.79		243.87±36.48	
	Diğer	248.2±30.42		257.33±40.88	
Lisede iyi eğitim aldığı düşünme durumu	Evet	253.74±30.96	F=6.810	271.00±30.22	F=20.081
	Kısmen	238.11±33.88	0.00	241.95±30.19	0.00
	Hayır	216.93±32.17		214.93±29.51	
Üniversiteyle ilgili ön araştırma yapma durumu	Evet	242.87±37.19	t=0.972	254.63±33.28	t=2.559
	Kısmen	236.21±30.22	0.33	237.21±35.72	0.01
Üniversite yaşamından memnuniyet durumu*	Evet	-	-	252.54±32.46	t=3.387
	Kısmen			223.11±38.59	0.00
Üniversite kulüplerine üyelik durumu*	Evet	-	-	250.01±36.72	t=1.351
	Hayır			239.00±28.52	0.18
Sigara kullanma durumu	Evet	237.87±33.00	t=-0.516	238.33±33.08	t=-2.083
	Hayır	241.48±35.55	0.60	252.91±35.53	0.04

* Pretest değerlendirilmedi.

Çalışmaya katılan öğrencilerinin ÜYÖ öntest toplam puan ortalaması 240.14 ± 34.51 , sontest toplam puan ortalaması 247.50 ± 35.2 olarak belirlenmiştir. Toplam ölçek puanı öntest sontest puan ortalaması arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Aynı zamanda üniversite ortamına uyum ve karşı cinsle ilişkiler alt ölçek öntest sontest puan ortalamaları arasında da anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. ÜYÖ'nün ve Alt boyutlarının Öntest Sontest Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Min.-Max.	Öntest	Sontest	t	p
Üniversite ortamına uyum	12-84	54.36 ± 10.36	59.80 ± 11.03	-5.03	0.00
Duygusal uyum	9-63	43.15 ± 10.47	43.23 ± 9.91	-0.10	0.92
Kişisel uyum	7-49	39.81 ± 6.86	38.97 ± 7.22	1.03	0.30
Karşı cinsle ilişkiler	7-49	35.78 ± 7.00	37.09 ± 7.54	-2.09	0.03
Akademik uyum	7-49	32.6 ± 7.22	33.18 ± 7.02	-0.72	0.47
Sosyal uyum	6-42	34.42 ± 5.93	35.2 ± 5.61	-1.40	0.16
Toplam ÜYÖ	48-336	240.14 ± 34.51	247.50 ± 35.2	-2.45	0.01

TARTIŞMA

Öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyleri dönem başında ve sonunda olmak üzere iki kez değerlendirilmiştir. İlk değerlendirmede cinsiyet, yaş grubu ve kaldığı yer değişkenlerine göre üniversiteye uyum puanı istatistiksel olarak anlamlı fark göstermemektedir. Son değerlendirmede de cinsiyet, yaş grubu, kaldığı yer ve ayrıca üniversite kulüplerine üyelik durumu değişkenlerine göre üniversiteye uyum puanında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmemiştir. Öğrencilerin üniversite yaşamının ilk döneminde akademik ve sosyal ortamı benzer koşullarda yaşadıkları görülmektedir. Literatürde üniversiteye uyum düzeyinin cinsiyete göre farkını ortaya koyan (Abdullah, Elias, Mahyuddin, ve Uli, 2009; Yüksel ve Öz, 2018) ve fark bulgusuna rastlanmayan (Bayrak ve Bülbül, 2013; Karahan, Sardoğan, Özkamalı, ve Dicle, 2005a; Mercan ve Yıldız, 2011; Mert ve Çetiner, 2018; Sun Selışık, 2009) araştırmalar bulunmaktadır.

Öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yere göre dönemin başında ölçülen üniversiteye uyum toplam puanları incelendiğinde, ilçe ve kasabada yaşayanlarda köyde yaşayanlara göre yüksek olup, aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur. Aynı şekilde dönemin sonunda ölçülen üniversiteye uyum toplam puanları ilçe ve kasabada yaşayanlarda en yüksek, köyde yaşayanlarda ise en düşük bulunmuş olup, gruplar arasındaki fark anlamlıdır. En uzun süre ilçe ve kasabada yaşayan öğrencilerin uyum puanının büyükşehir, il ve köyde yaşayanlardan yüksek olması üniversitenin bulunduğu yerleşim yerinin özelliklerinin geldikleri ortamla benzer olmasıyla açıklanabilir. Öğrencilerin geldikleri yerleşim yerinin sosyo-kültürel özellikleriyle üniversite ortamı ve üniversitenin bulunduğu şehrin sosyo-kültürel özellikleri arasındaki benzerlik arttıkça, üniversite ortamına uyumda daha az sorun yaşandığı belirtilmektedir (Neville, Heppner, ve Wang, 2011).

Dönemin başında ve sonunda yapılan değerlendirmede, üniversiteye uyum toplam puanları lisede iyi eğitim aldığını düşünenlerde en yüksek, lisede iyi eğitim aldığını düşünmeyenlerde ise en düşük bulunmuş olup, gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Lisede aldıkları eğitimi olumlu bir bakış açısıyla değerlendirenlerde üniversiteye uyumun yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Lise dönemi yükseköğretime devam edip etmeme kararının verildiği, meslek seçiminin yapıldığı ve bireyin gelecekteki yaşantısını doğrudan etkileyen bir dönem olarak belirtilmektedir (Koçyiğit Eğmir ve Akçil, 2018). Öğrencinin almış olduğu eğitimden memnuniyeti öğrenmeye ilişkin isteğini etkileyecektir. Eğitimden memnun olan öğrencilerin öğrenmeye devam etmeye güdülendikleri belirtilmektedir (Kayıkçı ve Sayın, 2010).

Üniversite ile ilgili ön araştırma yapan ve kısmen ön araştırma yapan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmazken; dönemin sonunda ölçülen üniversiteye uyum puan ortalaması ön araştırma yapan öğrencilerde daha yüksek olup, aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Ön araştırma yapan öğrencilerde uyum düzeyinin yüksek olması, öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce üniversite hakkında edindikleri bilgilerin bu süreçte doğrulanması ile açıklanabilir. Ayrıca eğitimde davranış değişikliğinin oluşabilmesinin öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine bağlı olduğu (Harman ve Çelikler, 2012) ve hazır bulunuşluğun konuyla ilgili ön bilgi ve tutumunu da içerdiği belirtilmektedir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008).

Üniversite yaşamından memnuniyet durumu sadece dönemin sonunda değerlendirilmiş olup, üniversite yaşamından memnun olan öğrencilerin kısmen memnun olan öğrencilere göre uyum puanlarının daha yüksek ve aradaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Özkan ve Yılmaz tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumlarının değerlendirildiği çalışmada, üniversite yaşamını sevmeyen öğrencilerin üniversiteye uyum sorunu yaşadıkları belirtilmektedir (Özkan ve Yılmaz, 2010). Üniversite yaşamından memnun olan öğrencilerin üniversiteye uyumlarının yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrenci memnuniyetinin öğretim elemanları, danışmanlık hizmetleri, yönetim hizmetleri, kaynaklar gibi farklı boyutlarda incelenmesi ve öğrencilerin beklentilerinin araştırılması önem taşımaktadır. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin fiziksel koşullardan, akademik olanaklardan ve sosyo-kültürel faaliyetlerden duydukları memnuniyetin üniversite imajını etkilediği ve üniversite imajının öğrencilerin üniversiteye olan bağlılıklarını etkilediği belirtilmektedir (Büyük ve Akyıldız, 2016).

Öğrencilerin üniversite kulüplerine üyelik durumu da sadece dönemin sonunda değerlendirilmiştir. Üniversite kulüplerine üye olanların üniversiteye uyum toplam puanlarının üye olmayanların puanından yüksek olduğu bulunmuş olup, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Tablo 3). Öğrencilerin hangi kulübe üye olduklarına göre üniversiteye uyum toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde ise, hemşirelik ve fotoğrafçılık kulübüne üye olan öğrencilerin uyum puanının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Üniversite kulüplerine üyelik durumunun üniversiteye uyumun ve sosyal uyumun olumlu bir yordayıcısı olduğu belirtilmektedir (Sun Selışık, 2009). Ayrıca yapılan bir çalışmada, sosyo-kültürel etkinliklere katılan öğrencilerin, katılmayanlara göre üniversite ortamına uyum, sosyal uyum, kişisel uyum, duygusal uyum, akademik uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu ve karşı cinsle ilişkilerde daha uyumlu oldukları belirtilmektedir (Karahan, Sardogan, Özkamalı, ve Dicle, 2005b).

Hemşirelik kulübüne üye olanların uyum puanlarının yüksek olması öğrencilerin üst sınıflardaki öğrencilerle bir araya gelmeleri ve mesleği tanımak için paylaşımlarda bulunmaları ile açıklanabilir. Fotoğrafçılık kulübüne üye olanların uyum puanının yüksek olması ise kulübün etkinliklerine dönemin başından itibaren başlamasına ve dönem içinde pek çok etkinlik gerçekleştirmesine bağlanabilir.

Sigara kullanan ve kullanmayan öğrencilerin dönemin başında ölçülen üniversiteye uyum puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmazken, dönemin sonunda ölçülen üniversiteye uyum puanı sigara kullanmayanlarda daha yüksek olup, aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 3). Yapılan bir çalışmada, madde kullanma başa çıkma tarzı ile üniversiteye uyum arasında olumsuz yönde ilişki bulunmuştur. Madde kullanma başa çıkma tarzının üniversiteye uyumu olumsuz yönde etkilediği belirtilmektedir (Rahat ve İlhan, 2016). Bu sonuç, öğrencilere işlevsel baş etme yöntemlerinin öğretilmesinin önemine vurgu yapmaktadır.

Öğrencilerin dönemin sonunda ölçülen ÜYÖ toplam puan ortalamasının dönemin başında ölçülen toplam puan ortalamasından yüksek olduğu ve ortalamalar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin dönemin sonunda ÜYÖ toplam puanının yükseldiği görülmektedir. Üniversiteye uyum süreci öğrencilerin üniversiteye başladıkları ilk haftalarla sınırlı kalmamakta ve bütün üniversite yaşamı boyunca devam etmektedir (Aladağ, 2009). Yapılan bir çalışmada birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin genel uyum düzeylerinin benzer olduğu fakat üçüncü sınıftan itibaren genel uyum düzeyinin arttığı bulunmuştur (Sürücü ve Bacanlı, 2010). Aynı şekilde üniversite ortamına uyum ve karşı cinsle ilişkiler alt ölçek puan ortalamalarının da dönemin sonunda yükseldiği ve ortalamalar arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Yeni kurulan arkadaşlıkların, duygusal destek ve somut yardım sağlamak, tavsiye vermek ve rehberlik sağlamak, öğrencilere sosyal ağlarını genişletmede yardımcı olmak, eğlence ve keyif sağlamak ve böylece yaşanan stresi azaltmaya yardımcı olmak ve yaşanan ortak zorlukların ve ilgili duyguların paylaşım yoluyla normalleştirilmesi gibi yolların da öğrencilerin uyum sürecine yardımcı olduğu ifade edilmektedir (Buote vd., 2007).

Öğrencilerin toplam uyum, üniversite ortamına uyum ve karşı cinsle ilişkiler puanları artmasına rağmen; duygusal, kişisel, akademik ve sosyal uyum alt ölçek puanlarının dönemin başında ve sonunda yapılan ölçümlerde farklılık göstermediği görülmektedir. Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin farklı dönem ve yıllardaki uyum düzeylerinin çok boyutlu olarak incelenmesinin ve üniversiteye uyumun başarılı bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan değişkenlerin ortaya koyulmasının önemini vurgulamaktadır (Aladağ, 2009; Sürücü ve Bacanlı, 2010). Ayrıca öğrencilerin uyum düzeylerinde zaman içinde farklılık görülmemesinin nedeni

olarak da öğrencilerin üniversiteye başlamadan önceki üniversite yaşamıyla ilgili beklentilerinin karşılanmaması ve bunun da öğrencilerin uyum düzeylerindeki artışı gölgelediği belirtilmektedir (Sun Selışık, 2009). Üniversitelerde bulunan danışma ve rehberlik merkezlerinin, öğrencilerin karşılaştığı sorunları öğrenci bilgi sistemleri aracılığıyla belirleyebilecekleri ve böylelikle olumlu başa çıkma stilleri sağlamaya, dayanıklılık özelliklerini geliştirmeye ve uyumu artırmak için sosyal destek kaynaklarının sağlanabileceği belirtilmektedir. Böylece, öğrencilerin kişisel, sosyal, duygusal ve akademik sorunlarına yönelik çözümler üretilebilir (Rahat ve İlhan, 2016). Problem çözmeye dayalı psiko-eğitim programına katılan öğrencilerin, akademik, sosyal ve üniversiteye uyum puanlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı gösterilmiştir (Yüksel ve Öz, 2018). Üniversiteye uyum konusunda yürütülen akran danışmanlığı programına başvuru nedenleri arasında akademik yaşam ve üniversite yaşamının farklı yönlerine ilişkin bilgi alma ve üniversiteye daha kolay uyum sağlayabilme yer almaktadır. Ayrıca, uyum sürecinde yaşadıklarını ve problemlerini paylaşarak rahatlama, destek alma ve çözüm bulma gibi nedenler de belirtilmektedir (Aladağ, 2009). Yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre öğrenciler en fazla zaman yönetimi konusunda danışmanlığa ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaçlarını sırasıyla madde kullanımı, aile, kariyer, kişilerarası ilişkiler, ekonomik durum, cinsel taciz, akademik başarı, kişilik sorunları, kaygı, depresyon ve kendini gerçekçi değerlendirememeye konuları izlemektedir (Aluede, Imhonde, ve Eguavo, 2006).

SONUÇ

Hemşirelik Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, dönemin sonunda öğrencilerin toplam uyum, üniversite ortamına uyum ve karşı cinsle ilişkiler puanlarının arttığı bulunmuştur. İlçe ve kasabada yaşayanlarda, lisede iyi eğitim aldığı düşünülürken, üniversite yaşamından memnun olan öğrencilerde toplam uyum puanının daha yüksek olduğu ve üniversiteyle ilgili ön araştırma yapan öğrencilerin dönemin sonunda toplam uyum puanlarının arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, hemşirelik ve fotoğrafçılık kulübüne üye olan öğrencilerin toplam uyum puanının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Mesleği benimseme ve profesyonel bir şekilde uygulamanın temellerinin öğrencilik yıllarında atıldığı ve meslek yaşamı süresince de devam ettiği göz önünde bulundurulmalıdır. Meslek bilinciyle donanmış olarak çalışma yaşamına başlamanın meslek bilincinin olgunlaşmasına ve hemşirelik mesleğinin de olumlu yönde etkilenmesine yol açacaktır (Beydağ vd., 2008). Hemşirelik öğrencilerinin üniversiteye uyum sürecinde yaşadıkları sorunların ve

uyum düzeylerinin belirlenmesi öğrenciler için uygun eğitim ortamının oluşturulmasında önem arz etmektedir.

Öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırmak için, üniversiteler tarafından oryantasyon programları düzenlenmektedir. Düzenlenen bu programlar dönemin ilk haftalarıyla sınırlı kalmamalı ve öğretim yılı boyunca sürdürülmelidir. Üniversiteye uyum dersi kapsamında baş etme yöntemleri ve kişiler arası ilişkiler konularının yer almasının ve öğrencilerin sosyal aktivitelere, öğrenci kulüplerine katılımının teşvik edilmesinin, öğrencilerin üniversiteye uyumuna katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdullah, M.C., Elias, H., Mahyuddin, R., Uli, J. (2009). *Adjustment among First Year Students in a Malaysian University. European Journal of Social Science*, 8, 496-505.
- Aladağ, M (2009). *Üniversiteye uyum konusunda yürütülen akran danışmanlığı programının değerlendirilmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 12-22.
- Aladağ, M., Kağncı, Y., Tuna, E., Tezer, E. (2003). *Üniversite yaşamı ölçeği: Ölçek geliştirme ve yapı geçerliği üzerine bir çalışma. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(20), 41-47.
- Alligood, MR (2014). *Nursing Theorists And Their Work. 8nd Ed. St. Louis, Missouri: Mosby, Elsevier Inc.*
- Aluede, O., Imhonde, H., Eguavo, A. (2006). *Academic, career and personal needs of Nigerian university students. Journal of Instructional Psychology*, 33 (1), 50-57.
- Atay, S., Yılmaz, F. (2011). *Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin ilk klinik stres düzeyleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14, 4.
- Bayrak, A.Ö., Bülbül, T. (2013). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 6-20.
- Beydağ, K.D., Gündüz, A., Özer, F.G. (2008). *Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin eğitimlerine ve mesleklerine bakış açıları, meslekten beklentileri. Pamukkale Tıp Dergisi*, 1(3),137-142.
- Buote, V.M., Pancer, S.M., Pratt, M.W., Adams, G., Birnie-Lefcovitch, S., Polivy, J., Wintre, M.G. (2007). *The importance of friends: Friendship and adjustment among 1st-year university students. Journal of Adolescent Research*, 22(6), 665-689.
- Büyük, K., Akyıldız, M. (2016). *Anadolu Üniversitesi örgün öğrencilerinin üniversitelere bağlılıklarının öğrenci memnuniyet modeli ile incelenmesi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 145-158.
- Erdemir, F. (1998). *Hemşirenin rol ve işlevleri ve hemşirelik eğitimin felsefesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2 (1), 59-63.
- Harman, G., Çelikler, D. (2012). *Eğitimde hazırbulunuşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. Journal of Research in Education and Teaching*, 1(3), 261-271.
- Karahan, T.F., Sardoğan, M.E., Özkamalı, E., Dicle, A.N. (2005a). *Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin denetim odağı ve atılganlık düzeyleri açısından incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 6-15.
- Karahan, F., Sardoğan, M.E., Özkamalı, E., Dicle, A.N. (2005b). *Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (30), 63-71.

- Kayıkcı, K., Sayın, Ö. (2010). Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okuldan memnuniyet düzeyleri. *Millî Eğitim*, 187, 207-224.
- Koçyiğit, M., Eğmir, E., Akçil M. (2018). Lise son sınıf öğrencilerinin gözü ile eğitime ve yükseköğretime bir bakış. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 119-141.
- Labrague, L.J., McEnroe-Petite, D.M., Al Amri, M., Fronza, D.C., Obeidat, A.A. (2018). An integrative review on coping skills in nursing students: implications for policymaking. *Int Nurs Rev.*, 65 (2), 279-91
- Laura, S., Aidas, P., Neringa, P. (2012). Stress coping and psychological adaptation in the international students. *Cent. Eur. J. Med.*, 7(3), 335-343.
- Lyrakos, D. (2012). The impact of stress, social support, self-efficacy and coping on university students, a multicultural European study. *Psychology*, 3, 143-149.
- Mercan, Ç.S., Yıldız, S.A. (2011). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 135-154.
- Mert, A., Çetiner, P. (2018). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum ile benlik ayırılması arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 190-204.
- Neville, H., Heppner, P., Wang, L. (2011). Relations among racial identity attitudes, perceived stressors, and coping styles in African American college students. *Journal of Counseling & Development*, 75(4), 49-57.
- Özkan, S., Yılmaz, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5 (13), 153-171.
- Rahat, E., İlhan, T. (2016). Coping styles, social support, relational self-construal, and resilience in predicting students' adjustment to university life. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 16, 187-208.
- Sapranaviciute, L., Perminas, A., Kavaliauskaite, E. (2011). Structure of stress coping strategies in university students. *International Journal of Psychology: A Biopsychosocial Approach*, 8, 9-28.
- Sun Selışık, Z.E. (2009). *College Adjustment: A Study On English Prep School Students Studying In Northern Cyprus. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri, Ankara.
- Sürücü, M., Bacanlı, F. (2010). Üniversiteye uyumun psikolojik dayanıklılık ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 375-396.
- Yenilmez, K., Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin matematikteki hazır bulunuşluk düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 529-542.
- Yüksel, A., Öz, F. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin üniversiteye uyumunda problem çözmeye dayalı psikoeğitim programının etkinliğinin değerlendirilmesi. *JILSES*, 4(2), 242-262.